

Patstāvīgā darba uzdevuma forma:

Mācību priekšmets: **matemātika.**

Patstāvīgais darbs nr.

Tēma :**Piramīda.**

Darba ilgums : **2** stundas.

Mērķis :

1. veikt kopsavilkumu par tēmu „Piramīda „;
2. atrisināt elementārus uzdevumus par piramīdu un nošķeltu piramīdu;
3. novērtēt un atrisināt vēlāmā līmeņa uzdevumus.

Izmantojamā literatūra :

- Baiba Āboliņa, Pēteris Čepulis Ģeometrija vidusskolai. Rīga : Zvaigzne ABC, 2000.
- Evija Slokenberga, Inga France, Ilze France Matemātika;12.klasei, Lielvārds, , 2012..
- Kriķis D., Zariņš P., Ziobrovskis V. Diferencēti uzdevumi matemātikā. 2. daļa. Rīga : Zvaigzne ABC, 1993.
- Lude I. Ģeometrija vidusskolām. Darba burtnīca. Pētergailis, 2001.

Patstāvīgā darba gaita :

1. izstudēt mācību literatūru un nepieciešamās formulas;
2. aplūkot līdzīgus piemērus pierakstu klādē;
3. atrisināt dotos uzdevumus, veicot atbilstošu noformējumu;
4. savlaicīgi nodot darbu.

Darba vērtēšana:

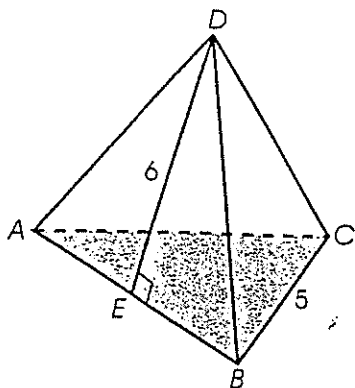
1. Par katru 1.daļas pareizu atbildi 1 punkts.
2. Par katru 2.daļas uzdevumu tik punktu, cik norādīts iekavās, vai saņem daļu no punktiem pēc paveiktām darbībām.
3. Iegūtos punktus summē un vērtē pēc tabulas:

Punkti	0 -4	5 - 9	10 - 14	15 -19	20 - 25	26 -30	31-35	36-40	41-43	44-45
Balles	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

I. variants.

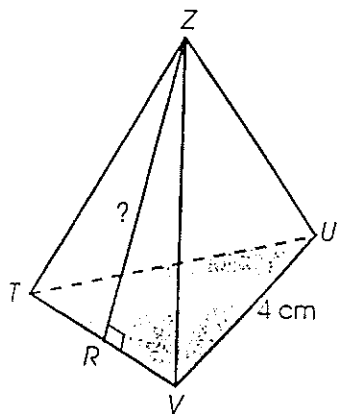
Dota piramīda

I

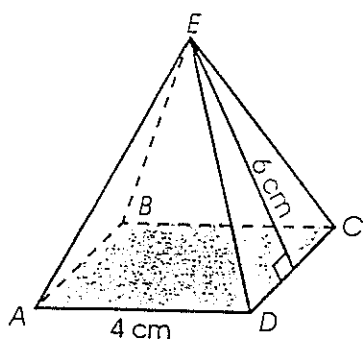
Regulāra piramīda $S_{\text{sānu}} = ?$

II

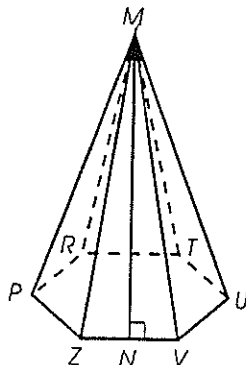
Regulāra piramīda; $S_{\text{sānu}} = 48 \text{ cm}^2$

III

Regulāra piramīda
 $S_{\text{sānu}} = ?$ $S_{\text{pilna}} = ?$

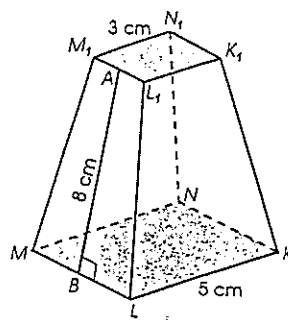
IV

Regulāra piramīda
 $MN = 10 \text{ cm}$; $S_{\text{sānu}} = 150 \text{ cm}^2$ $PR = ?$

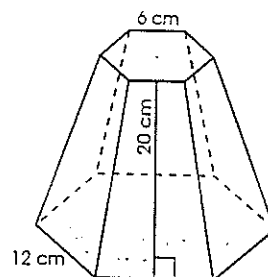
Dota nošķelta piramīda

V

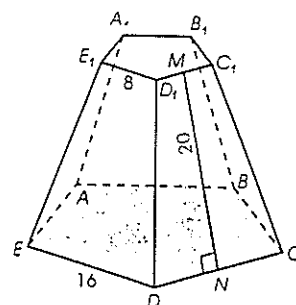
Nošķelta regulāra piramīda
 $S_{\text{sānu}} = ?$
 $S_{\text{pilna}} = ?$

VI

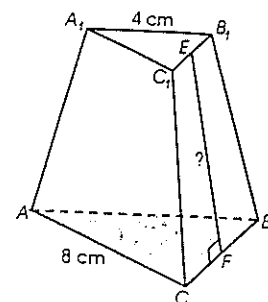
Nošķelta regulāra piramīda
 $S_{\text{sānu}} = ?$

VII

Nošķelta regulāra piramīda
 $S_{\text{sānu}} = ?$

VIII

Nošķelta regulāra piramīda
 $S_{\text{sānu}} = 180 \text{ cm}^2$

9. Konstruēt trijstūra piramīdas $MABC$ šķēlumu ar plakni, kas iet caur punktiem D , E un F , kuri attiecīgi atrodas uz šķautnēm AB , BM , BC .
10. Pierādīt, ka trijstūra piramīdas šķēlējplakne, kas vilkta caur sānu šķautņu viduspunktiem, ir paralēlas pamatam.
11. Piramīdas $MABC$ pamata ABC leņķis C ir taisns. Šķautne MA ir perpendikulāra pamata plaknei. Pierādīt, ka visas piramīdas skaldnes ir taisnleņķa trijstūri.
12. Trijstūra piramīdas $MABC$ pamata malas AB un AC ir 20cm , bet mala BC - 24cm . Šķautne AM ir perpendikulāra pamatam un ir 12cm gara. Aprēķināt skaldnes MBC laukumu.
13. Regulāras četrstūra piramīdas pamata malas ir $3\sqrt{2}\text{m}$, bet sānu šķautne 5m . Aprēķināt piramīdas tilpumu.
14. Regulāras trijstūra piramīdas augstums ir 8dm , sānu šķautne ir 10dm . Aprēķināt piramīdas tilpumu.
15. Aprēķināt regulāras četrstūra piramīdas tilpumu, kuras pamata mala ir 8cm , bet sānu skaldne veido ar pamata plakni 60° leņķi.

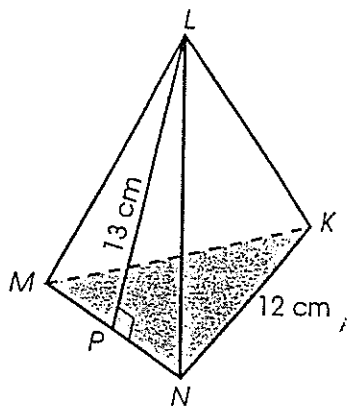
2. daļa.

1. Regulāras trijstūra piramīdas pamata laukums ir $4\sqrt{3}\text{ cm}^2$, bet sānu šķautne ar pamata malu veido 45° leņķi. Aprēķināt sānu šķautni un piramīdas pilnas virsmas laukumu. (4 punkti)
2. Regulāras četrstūra piramīdas sānu skaldne ar pamata plakni veido leņķi β . Piramīdas pamatā ievilktais riņķa līnijas rādiuss ir 8 cm . Aprēķināt piramīdas tilpumu un pilnas virsmas laukumu, ja $\text{tg } \beta = \frac{3}{4}$. (4 punkti)
3. Regulāras četrstūra piramīdas pamata diagonāle ir 2m . Caur šo diagonāli ir novilkts šķēlums, kas ir perpendikulārs pretējai sānu šķautnei. Šī šķautne veido ar pamata plakni 30° leņķi. Aprēķināt:
- leņķi starp pamata un šķēluma plaknēm;
  - divplakņu kakta leņķi pie sānu šķautnes. (8 punkti)
4. Caur regulāras četrstūra piramīdas pamata diagonāli novilkts šķēlums, kas ir perpendikulārs pretējai sānu šķautnei. Leņķis starp šķēluma un pamata plaknēm ir 60° , bet pamata diagonāles ir $2d$. Aprēķināt:
- leņķi starp sānu šķautni un pamata plakni;
  - divplakņu kakta leņķi pie sānu šķautnes. (8 punkti)
5. Aprēķināt regulāras nošķeltas četrstūra piramīdas tilpumu, ja tās pamata malas ir a un b , bet sānu skaldnes šaurais leņķis ir α . Izpētīt, ar kādām α vērtībām uzdevums ir iespējams. (6 punkti)

2. variants.

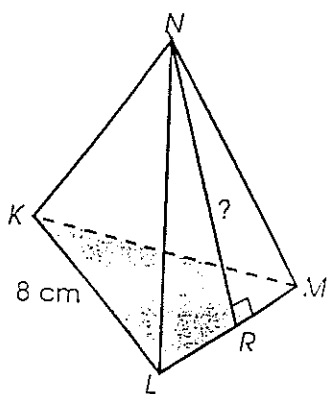
Dota piramīda

I

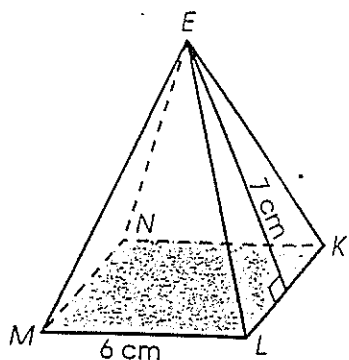
Regulāra piramīda $S_{sānu} = ?$

II

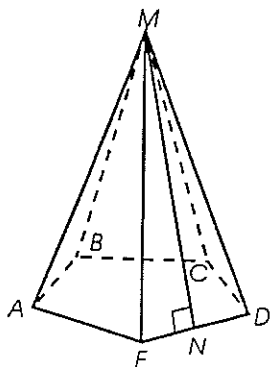
Regulāra piramīda; $S_{sānu} = 120 \text{ cm}^2$

III

Regulāra piramīda
 $S_{sānu} = ?$ $S_{pilna} = ?$

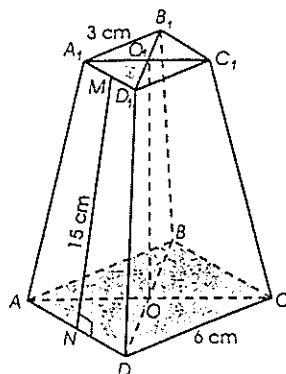
IV

Regulāra piramīda
 $MN = 8 \text{ cm}$; $S_{sānu} = 160 \text{ cm}^2$ $AB = ?$

Dota nošķelta piramīda

V

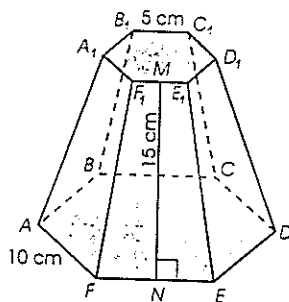

$ABCD$ - kvadrāts

$S_{sānu} = ?$

$S_{pilna} = ?$

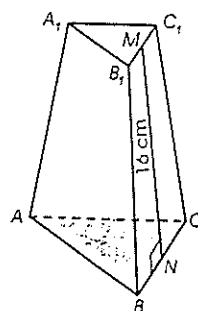
VI

Nošķelta regulāra piramīda

$S_{sānu} = ?$

VII

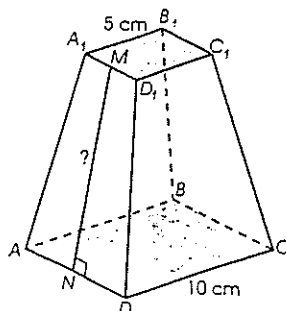
Nošķelta regulāra piramīda

$\triangle ABC \sim \triangle A_1B_1C_1$ ar $k=2$

$P_{\triangle A_1B_1C_1} = 12 \text{ cm}$

$S_{sānu} = ?$

VIII

Nošķelta regulāra piramīda

$S_{sānu} = 240 \text{ cm}^2$

9. Konstruēt trijstūra piramīdas $DABC$ šķēlumu ar plakni, kas iet caur punktiem M , E un F , kuri attiecīgi atrodas uz šķautnēm AB , BD , BC .
10. Pierādīt, ka trijstūra piramīdas šķēlējplakne, kas vilkta caur sānu šķautņu viduspunktiem, ir paralēlas pamatam.
11. Piramīdas $DABC$ pamata ABC leņķis C ir taisns. Šķautne DA ir perpendikulāra pamata plaknei. Pierādīt, ka visas piramīdas skaldnes ir taisnleņķa trijstūri.
12. Trijstūra piramīdas $DABC$ pamata malas AB un AC ir 20cm , bet mala BC - 24cm . Šķautne AD ir perpendikulāra pamatam un ir 12cm gara. Aprēķināt skaldnes DBC laukumu.
13. Regulāras četrstūra piramīdas pamata malas ir $6\sqrt{2}\text{m}$, bet sānu šķautne 10m . Aprēķināt piramīdas tilpumu.
14. Regulāras trijstūra piramīdas augstums ir 12dm , sānu šķautne ir 13dm . Aprēķināt piramīdas tilpumu.
15. Aprēķināt regulāras četrstūra piramīdas tilpumu, kuras pamata mala ir 6cm , bet sānu skaldne veido ar pamata plakni 60° leņķi.

2. daļa.

1. Regulāras trijstūra piramīdas pamata laukums ir $9\sqrt{3}\text{ cm}^2$, bet sānu šķautne ar pamata malu veido 30° leņķi. Aprēķināt sānu šķautni un piramīdas pilnas virsmas laukumu. (4 punkti)
2. Regulāras četrstūra piramīdas sānu skaldne ar pamata plakni veido leņķi β . Piramīdas pamatā ievilktais riņķa līnijas rādiuss ir 10 cm . Aprēķināt piramīdas tilpumu un pilnas virsmas laukumu, ja $\text{tg } \beta = \frac{3}{5}$. (4 punkti)
3. Regulāras četrstūra piramīdas pamata diagonāle ir $2n$. Caur šo diagonāli ir novilkts šķēlums, kas ir perpendikulārs pretējai sānu šķautnei. Šī šķautne veido ar pamata plakni 30° leņķi. Aprēķināt:
- leņķi starp pamata un šķēluma plaknēm;
  - divplakņu kakta leņķi pie sānu šķautnes. (8 punkti)
4. Caur regulāras četrstūra piramīdas pamata diagonāli novilkts šķēlums, kas ir perpendikulārs pretējai sānu šķautnei. Leņķis starp šķēluma un pamata plaknēm ir 60° , bet pamata diagonāles ir $2b$. Aprēķināt:
- leņķi starp sānu šķautni un pamata plakni;
  - divplakņu kakta leņķi pie sānu šķautnes. (8 punkti)
5. Regulāras nošķeltas četrstūra piramīdas sānu šķautne ir l un pamatu malas ir a un b . Aprēķināt nošķeltās piramīdas tilpumu. (6 punkti)